

سلسله مباحث سمت خدا

سیره تربیتی پیامبران

حضرت

www.ketab.ir

عابدین

لوح

دفتر هفتم

محمد رضا عابدینی

سرشناسه: عابدینی، محمدرضا، ۱۳۴۰-
 عنوان و نام پدیدآور: حضرت لوط علیه السلام/محمدرضا عابدینی.
 مشخصات نشر: قم: نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاهها، دفتر نشر معارف،
 مشخصات ظاهری: ۱۴۴ صفحه.
 شابک: ۸-۶۲۳-۴۴۱-۶۰۰-۹۷۸-۹۷۸
 وضعیت فهرست نویسی: فیا
 یادداشت: کتابنامه: ص. ۱۴۲- ۱۴۵؛ همچنین به صورت زیرنویس.
 موضوع: لوط، پیامبر-- سرگذشتنامه
 موضوع: قرآن -- قصهها - Qur'an stories
 موضوع: پیامبران -- سرگذشتنامه - Biography -- Prophets
 شناسه افزود: نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاهها
 رده بندی کنگره: BP۸۸/۳۲
 رده بندی دیویی: ۲۹۷/۱۵۶
 شماره کتابشناسی ملی: ۹۷۰۳۶۹۴

سیره تربیتی پیامبران (حضرت لوط علیه السلام)

نویسنده: محمد رضا عابدینی ویراستار: متن بانان سام (سعید فلاحی)
 مدیرتربیتی و مدیرگرافیک: محمد صادق صالحی ناشر: دفتر نشر معارف
 (وابسته به نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاهها) **توبت چاپ:** اول، ۱۴۰۳
شمارگان: ۱۵۰۰ جلد **شابک:** ۸-۶۲۳-۴۴۱-۶۰۰-۹۷۸-۹۷۸ **قیمت:** ۱۳۰،۰۰۰ تومان

دفتر نشر معارف قم، خیابان شهید، کوچه ۳۲، پلاک ۳، تلفن و نمابر: ۰۲۵-۳۷۷۴۰۰۴

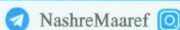
مؤسسه تمحیص: قم، خیابان سمیه، کوچه ۱۱، پلاک ۱، تلفن: ۰۲۵-۳۳۵۵۶۲۵

مدیریت پخش قم، شرکت پاتوق کتاب، تلفکس: ۰۲۵-۳۱۰۷۷

مراکز پخش

- اراک: ۰۲۲۲۹۰۳۸-۰۸۶ ■ ارومیه: ۰۳۸۷۸۴۶-۰۹۱۴ ■ اصفهان: ۰۸۰۳۵۰۹۸-۰۹۱۳ ■ اهواز: ۰۳۲۲۳۸۰۰۰-۰۶۱
- بابل: ۰۳۵۳۰۵۲۵-۰۱۱ ■ بجنورد: ۰۳۲۲۵۶۲۲۱-۰۵۸ ■ بردسکن: ۰۵۱۲۱-۰۵۴۳۰۵۱۲ ■ بندرعباس: ۰۳۲۶۱۷۵۵۷-۰۷۶
- بیرجند: ۰۲۴۴۵۸۵۱۲-۰۵۶ ■ تربت حیدریه: ۰۵۱۲۱-۰۵۲۲۸۶۵۰۰ ■ تهران: ۰۸۸۹۱۱۲۱۲-۰۲۱
- تهران شهید محلاتی: ۰۲۱-۲۲۴۴۵۸۸۰۶ ■ دهدشت: ۰۹۱۷-۶۶۳۵۸۹۶ ■ رشت: ۰۳۲۳۳۴۵۶۹-۱۳
- زاهدان: ۰۳۲۲۲۸۸۷۹-۰۵۶ ■ زنجان: ۰۲۴-۳۳۳۶۶۴۲۵ ■ ساری: ۰۱۱-۳۳۲۵۳۰۲۰ ■ سبزوار: ۰۴۴۲۲۴۰۰۴-۰۵۱
- سمنان: ۰۳۳-۳۳۴۵۳۲۱۱-۰۲۳ ■ شیراز: ۰۷۱-۲۳۳۴۴۶۱۴-۰۷۱ ■ قزوین: ۰۲۸-۳۳۲۴۰۰۷۶ ■ قم صفیانه: ۰۳۳۷۳۵۰۰۳-۰۲۵
- قم پردیسان: ۰۵۰۹۸۹۱-۰۹۱۹ ■ کارزن: ۰۶۸۱۳۰۸۲-۰۹۱۷ ■ کرمان: ۰۳-۲۲۳۳۱۶۶۶-۰۳ ■ کرمانشاه: ۰۳۲۲۲۸۴۱۱-۰۸۳
- گرگان: ۰۱۷-۳۲۲۷۸۸۰ ■ مشهد شعبه ۱: ۰۵۱-۳۲۲۲۰۱۱۹ ■ مشهد شعبه ۲: ۰۸۱۱-۱۳۶۰۶۰۸۱۱ ■ نی ریز: ۰۷۱-۵۳۸۲۶۹۰
- مشهد شعبه ۳: ۰۵۱-۳۸۵۵۸۰۱۲ ■ ملایر: ۰۸۱-۳۳۳۵۱۲۷۶ ■ مهر: ۰۹۱۷-۰۶۱۷۲۶۲ ■ نیریز: ۰۷۱-۵۳۸۲۶۹۰
- همدان: ۰۸۱۵۶۵۱۸-۰۹۱۸ ■ یاسوج: ۰۷۴-۳۳۲۲۸۶۲۲ ■ یزد: ۰۳۵-۳۷۳۳۲۹۵۰

www.nashremaaref.ir • E-mail: info@nashremaaref.ir

NashreMaaref

www.Tamhis.ir

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است.

فهرست

۱۱ ..... پیشگفتار

گفتار اول

لوط و مأموریت از سوی ابراهیم علیهما السلام

- ۱۹ ..... اهمیت توجه به حج ..... حضرت لوط برای امت ختمی
- ۲۰ ..... نام لوط علیه السلام
- ۲۰ ..... هجرت حضرت لوط همراه ابراهیم علیه السلام
- ۲۳ ..... لزوم ابتکار عمل در ممنوعیت‌ها
- ۲۴ ..... لوط علیه السلام، نماینده ابراهیم علیه السلام در شهر
- ۲۶ ..... در راه خدا هر تهدیدی فرصت است
- ۲۷ ..... صفات حضرت لوط علیه السلام
- ۲۹ ..... نسب حضرت لوط علیه السلام
- ۳۰ ..... ریشه فساد قوم لوط
- ۳۱ ..... کفر، عاقبت اصرار بر گناهان
- ۳۲ ..... بخل در قوم لوط
- ۳۳ ..... گناه بی سابقه قوم لوط
- ۳۴ ..... نخستین لواط کننده
- ۴۰ ..... پایه گذاری سنت‌های ناپسند
- ۴۱ ..... تبدیل ضدارزش‌ها به ارزش به مرور زمان
- ۴۶ ..... رفاه زیاد، یکی از عوامل فساد
- ۴۸ ..... تبدیل شدن گناهان به ملکه به مرور زمان
- ۵۰ ..... تلاش جان گاه لوط علیه السلام برای هدایت قوم

گفتار دوم مقابله حضرت لوط علیه السلام با قوم خود

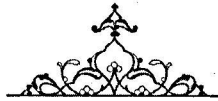
۶۵	تفاوت جامعه خوب و بد
۶۷	زمان حضور لوط علیه السلام در میان قوم
۶۹	شیوه مقابله لوط علیه السلام با قوم خود
۷۲	لزوم حساسیت به ارزش‌های جامعه اسلامی
۷۸	ورود شیطان از راه نقاط قوت
۷۹	سقوط قوم لوط در عمل و رفتار
۸۰	سیره عملی قوم لوط
۸۱	استفاده شیطان از گناهان و ذخیره کردن آنها
۸۳	احتمال بروز گناه در جامعه مؤمنان
۸۴	مقابله قوم لوط با نظام فطری هستی
۸۸	خانواده سنت تکوینی و تشریحی الهی
۹۱	هم‌جنس‌گرایی؛ مقابله با سنت الهی
۹۲	زوجیت و طهارت
۹۵	زوجیت و کمال زن
۱۰۲	تولیدمثل و بقای نسل، ثمره زوجیت

فهرست

گفتار سوم عذاب قوم لوط

۱۰۷	درخواست عذاب الهی از سوی قوم لوط
۱۱۲	شکایت زمین از قوم لوط
۱۱۶	شفاعت‌های ابراهیم علیه السلام
۱۲۰	رابطه ملائکه با انسان کامل
۱۲۱	نزول فرشتگان عذاب نزد لوط
۱۲۴	آمدن قوم به در خانه لوط علیه السلام
۱۳۰	نهی از نگاه به پشت‌سر
۱۳۷	ریشه‌کن شدن قوم تبهکار لوط
۱۳۹	نهی شدید از عمل قوم لوط
۱۴۱	کتاب‌نامه

پیشگفتار

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الحمد لله لذاته بذاته على ذاته و الصلاة على شواهد صفاته و مظاهر تجلياته، ستيا سيد الكونين و جامع المرتبتين و قائد النشاطين و خلاصة العالمين، محمد المصطفى و آله و ذريته، مرآئ صفاته العليا و شواهد اسمائه الحسنى، صلاة توازي حق ارشاده، و تكافى جزاء احسانهم و ارفادهم.

سیره تربیتی قرآن کریم، افزون بر بیان مفاهیم معرفی مصادیق و الگوهای عینی و خارجی است؛ از این رو در قرآن کریم بیش از دوهزار آیه درباره انبیای الهی علیهم السلام آمده است. این امر نشان می‌دهد که مطالعه و بررسی زندگی انبیای گذشته، برای امت پیامبر خاتم صلوات الله علیه و آله نیز راهگشا و هدایت‌بخش است؛ زیرا همه انبیا، با اینکه به شرایط زمان، مکان و استعدادها توجه داشته‌اند، ولی مخاطبشان «نظام فطرت» بوده است؛ نظامی که خدای متعال آن را در وجود همه انسان‌ها قرار داده است. از این رو، به تعبیر قرآن کریم، زندگی امت‌های انبیای پیشین مثلی برای امت خاتم است: ﴿تَجْعَلْنَاهُمْ سَلَفًا وَمَثَلًا لِالْآخِرِينَ﴾^۱ (و آنان را پیشینه و مثلی برای آیندگان گردانیدیم).

نکته دیگری که ما را به زندگانی انبیای پیشین متوجه می‌کند این است که همه انبیا در دعوت و هدایتگری به اصلی واحد متکی هستند و در حرکتی مستمر با هم پیوستگی دارند؛ هر پیامبری تصدیق‌کننده پیامبران پیشین، و بشارت‌دهنده به انبیای پس از خود است؛ بلکه از ابتدا بشارت به نهایت را نیز دارند.

در این نگاه همهٔ انبیاء علیهم السلام در حکم انسانی واحد هستند که زندگانی چند هزار ساله دارد. هریک از آنان با توجه به مراتب کمالی امت‌ها، آشکارکنندهٔ بخشی از ظهورات و جلوه‌های کمالی اوامر الهی هستند. این سیر در طول تاریخ ادامه می‌یابد تا اینکه آخرین پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله و اوصیای گرامی‌اش علیهم السلام، تمام جلوه‌های کمالی را به ظهور تام می‌رسانند و میزان و شاهد تمام انبیا و امت‌های آنها محسوب می‌شوند.^۱

در این نگاه، انبیا در اوج نقطهٔ کمالی‌شان، هرکدام ظهوری از ظهورات انسان کامل محمدی و نیز انگشت اشاره و آیه‌ای برای شناخت خداوند متعال و شناخت جلوهٔ تمام و خلیفهٔ مطلق او هستند. در نتیجه، شناخت انبیا و اوصیای الهی، مقدمه‌ای برای شناخت رسول گرامی اسلام صلی‌الله‌علیه‌وآله و اوصیای ایشان علیهم السلام است. هرچه در این معرفت، جامع‌تر و عمیق‌تر شویم، به معرفت جلوهٔ آتم خلیفهٔ الهی نزدیک‌تر خواهیم شد.

شاید بتوان گفت: تمام گستردگی زمان، مکان، استعدادها و مراتب رشد همهٔ انسان‌ها در امت نبی خاتم صلی‌الله‌علیه‌وآله جمع شده است؛ از این رو باید از همهٔ مقدمات هدایتگری برای رسیدن به هدایت جامع و تام استفاده شود؛ البته با در نظر داشتن حدودی که در هر زمان سبب محدود شدن و محدود کردن می‌شوند. در نتیجه، در این زمان، تنها دین اسلام نجات‌دهنده است و مراتب تجلی انبیاء علیهم السلام در طول تاریخ روحی بشر، مراتب تجلی نبی خاتم صلی‌الله‌علیه‌وآله به‌شمار می‌آید.

همچنان‌که قرآن کریم هدف و غرض واحدی دارد، و هر سوره و آیه‌ای در پرتو این غرض مأموریت خود را به انجام می‌رساند، مأموریت انبیای الهی در نظام هستی و عالم انسانی نیز در پرتو ظهور تام الهی و خلیفهٔ مطلق او معنا می‌شود. می‌توان گفت: تفسیر عالم انسانی و بلکه تمام هستی در پرتو فضل اخیر و غایت عالم وجود، که خلیفهٔ مطلق خداوند است، کامل می‌شود.

وعدۀ الهی به تکرار تمام سنت‌های پیشین در امت خاتم می‌تواند فرصتی را ایجاد

۱. یکی از اموری که پیوستگی سلسله نبوت و امامت را تا امروز به روشنی نمایان می‌کند، زیارت‌نامه‌های مأثور معصومان علیهم السلام است که با سلام و یاد آدم صغیرالله و نوح و ابراهیم و موسی و عیسی علیهم السلام آغاز می‌شود و با درود بر پیامبر خاتم و اوصیای آن حضرت علیهم السلام پایان می‌یابد.

کند که با تبیین زندگی و حوادث امت‌های گذشته و نحوه برخورد صحیح انبیا در رفع مشکلات، انسان مسلمان عمری طولانی به وسعت تاریخ انسانی بیابد و با آمادگی کامل حوادث را پیش‌بینی کند و راه برون‌رفت صحیح از آنها را تشخیص دهد و با عبرت از سرگذشت کسانی که انتخاب غلط کرده‌اند، از تکرار عمل غلط آنها و ابتلا به سرگذشت ذلت‌بارشان مصون و محفوظ بماند.

قرآن کریم تاریخ انسانیت را با شاخصه بعثت و حرکت انبیا معرفی می‌کند که از ابتدای خلقت آدم علیه‌السلام نبرد حق و باطل آغاز و با سجده ملائکه و تمرد شیطان جلوه‌گر می‌شود. در طول تاریخ نیز انسان پس از هیبوط برای بازگشت به سوی خدا همواره درگیر نبردی درونی با شیطان درون و نبردی بیرونی با ابتلائات از سوی و طاغوتیان و مستکبران و ملأ و مترفان از سوی دیگر بوده است، ﴿وَمَنْ أَضْدَقُ مِنَ اللَّهِ قِيلًا﴾؛ قرآن کریم بهترین روش و راست‌ترین بیان تاریخ‌نویسی هدایتی را به ما آموخته و محور اصلی این تاریخ را نبرد حق و باطل قرار داده و نقش سلسله متصل و جلیل انبیا و اوصیای الهی علیه‌السلام را در این نبرد روشن کرده است.

گذشته از این ثمرات گران‌بها، یاد انبیا و اولیای الهی علیهم‌السلام ذکر خداوند سبحان است و انسان متذکر به احوال انبیا، مترنم به یاد خداست؛ که یاد خدا با یاد اولیای او محقق می‌شود.

به تعبیر مفسر عالی‌قدر، علامه طباطبایی رحمه‌الله عصمت انبیای الهی سبب شده است که آنها توحید مجسم باشند و سبک زندگی موحدانه را آشکار کنند.

انبیا و اولیای الهی انسان‌های تأثیرگذار و زنده‌اندلله هستند، و محبت به آنها محبت به خداوند است و هدایتگری ایجاد می‌کند. محبت به آنها مانند وزنه‌های تمرینی است که انسان را برای بالا بردن وزنه محبت اولیای محمدین علیهم‌السلام آماده می‌کند و به دنبال آن، آمادگی برای محبت الهی محقق می‌شود. گفت‌وگوی نبی‌گرامی اسلام صلی‌الله‌علیه‌وآله در معراج با پیامبران و اشتیاق و محبت آنان به رسول خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله اشاره‌ای به این معناست.^۲

پیشگفتار

۱. سوره نساء، آیه ۱۲۲.

۲. نک: مناقب ابن شهر آشوب، ج ۱، ص ۱۷۹.

با توجه به آنچه گفته شد، تحلیل سیره انبیا و اولیای الهی، به عنوان حقیقتی زنده و تأثیرگذار در زندگی امروز ما - چه در جانب محبت به آنها و چه در جانب عبرت گرفتن و درس آموزی از سرنوشت مخالفان آنها - آن هم در بیان کامل قرآنی، کاملاً لازم و ضروری است.

از این رو، با توجه به اینکه در دوران غیبت خاتم اوصیاء علیهم السلام، همه سنن و موارد انبیاء علیهم السلام در کمالات و ابتلائات تکرار می شود، برای مصون ماندن از حیل‌های شیطانی به مدد آیات قرآن کریم و احادیث اهل بیت و عترت نبوی علیهم السلام، به شناخت سیره و سنت‌های انبیاء علیهم السلام و نحوه برخورد مؤمنان و منافقان و مشرکان و کافران و معاندان می پردازیم تا با تطبیق آن بر شرایط امروز، صراط مستقیم هدایت را به طور مصداقی بشناسیم و با عنایت الهی از انحرافات و اعوجاجات شیطانی محفوظ بمانیم.

در این راه از ارواح جمیع انبیا و اولیای الهی استمداد می کنیم تا از راه‌های گوناگون هدایت به شاهراه و صراط مستقیم هدایت محمدی صلی الله علیه و آله راه پیدا کنیم و با محبت به همه انبیا و اولیا، محبت به اولیای محمدیین علیهم السلام را بیاموزیم، و با بغض به همه معاندان تاریخ، از میل به سوی منحرفان حفظ شویم.

پیش از ورود به مباحث اصلی کتاب، مناسب است به نکات زیر توجه شود:

۱. محتوای این کتاب به صورت گفتاری از شبکه سوم سیمای جمهوری اسلامی، در برنامه ارزشمند «سمت خدا» ارائه شده؛ از این رو ملاحظات بسیاری، از جمله شرایط مخاطبان و حالت گفتاری و اختصار در آن رعایت شده است، در نتیجه نیاز است این بحث‌ها به صورت جدی تر و عمیق تری ادامه پیدا کند.

۲. از مسئولان صدا و سیمای جمهوری اسلامی و شبکه سه و دست اندرکاران مخلص برنامه سمت خدا، به ویژه جناب آقای رکنی، تهیه کننده متعهد، دلسوز و مخلص، و جناب آقای شریعتی، مجری متواضع و محبوب برنامه و کارشناسان با اخلاص، فاضل و توانایی که در طول سالیان متوالی سبب اعتماد مردم شده اند، تشکر می کنم و برای افتخار حضور در این برنامه، خدای متعال را سپاسگزارم.

۳. از مجموعه دست اندرکاران دفتر نشر معارف به ویژه مدیر محترم جناب آقای

پیرمردان و همچنین ویراستار محترم جناب آقای فلاحی که در تدوین و ویرایش و نشر این اثر زحمت کشیده‌اند، کمال تشکر را داشته و از خدای متعال توفیقات بیشتر را برای آنها مسئلت دارم.

۴. از مخاطبان صداوسیما جمهوری اسلامی که در طول پخش برنامه با تشویق یا انتقاد و سؤال، ما را یاری کرده‌اند قدردانی می‌کنم.

۵. در این مباحث از کتاب‌های تفسیر *قیم‌المیزان*، نوشته علامه طباطبایی رحمه‌الله و تفسیر *تسنیم*، نوشته آیت‌الله جوادی آملی حفظه‌الله تعالی استفاده فراوان شده و از بسیاری از تفاسیر و کتاب‌های دیگر بهره برده‌ایم که نام قسمتی از آنها در کتاب‌نامه ذکر می‌شود.

۶. امیدوارم خوانندگان گرامی کوتاهی‌های احتمالی را ببخشند و با نگاهی از سر عفو و اغماض، و به نورانیت آیات و احادیث و یاد اولیا و انبیای الهی به این مطالب بنگرند و با پیشنهادهای و انتقادهای مشفقانه خود، ما را در نشر بهتر معارف الهی یاری دهند.

به امید آنکه این کتاب برای ارتباط بیشتر و صدیقی‌تر ما با قرآن کریم و انبیای الهی و اهل بیت علیهم السلام و عشق و محبت به ایشان مؤثر باشد.

در دفتر هفتم از مجموعه سیره تربیتی پیامبران، زندگی و سیره رسول الهی و سفیر ابراهیم خلیل علیه السلام، «حضرت لوط علیه السلام» می‌پردازیم که حدود سی سال در قومی ثروتمند، ولی بی‌اخلاق و فاسد به مبارزه با گناهیانی پرداخت که به تعبیر قرآنی در عالم بشریت بی‌سابقه بوده است. آن حضرت با صبوری کامل در بین آنها زندگی کرد تا بلکه بتواند هم از گسترش و شیوع این بیماری واگیردار، در بلاد و شهرهای دیگر جلوگیری کند و هم سرمشقی برای امروز ما باشد؛ چنان‌که امروزه هم‌جنس‌گرایی دوباره در بعضی از کشورهای غربی عمومیت یافته و توسط برخی از حاکمیت‌ها ترویج شده است؛ حتی در این کشورها این عمل قانونی شده و مخالفت با آن جرم تلقی می‌شود.

هم‌جنس‌گرایی فساد است که نه تنها انحراف از نظام خلقت است، بلکه در مقابل نظام تکوین و هستی قرار دارد؛ به تعبیر مفسر بزرگ قرآن کریم، علامه طباطبایی رحمه‌الله،

تمام هستی در مقابل آن قرار می‌گیرد و در صورت عمومیت یافتن، هلاکت قوم‌های مبتلا به آن را در پی خواهد داشت. امروز وظیفه ما در مبارزه با این فساد که فسادهای دیگری از جمله فرهنگ عریانی و بی‌حیایی را به دنبال دارد، این است که با زنده کردن قدرت منطق فطرت و سنت‌های الهی، جلوه‌ای از رسالت رسول الهی حضرت لوط علیه‌السلام را متجلی کنیم.

به‌تعبیر روایت رواج عمل قوم لوط، گریه آسمان و زمین را بلند کرد و هر دو از خدای سبحان دادخواهی کردند؛ از این‌رو عذاب از زمین و آسمان بر آنها بارید.

کار قوم لوط، خانواده را که پایه‌ای‌ترین معنای بقای نوع انسان در نظام تکوین است را متلاشی کرد. امروزه نیز غربی‌ها در پی نابودی بشریت به‌نام دفاع از حقوق بشر برخاستند و به دنبال ترویج هم‌جنس‌گرایی و عمل قوم لوط هستند. با نصرت الهی و مراحل گفتمانی و تبلیغ فطری و عقلانی که میراث حضرت لوط علیه‌السلام در مقابل این گناه خانواده‌برانداز است، می‌توان راهکاری برای حضور در عرصه‌های جهانی یافت.

پیشگفتار

﴿سُبْحَانَ رَبِّكَ رَبِّ الْعِزَّةِ عَمَّا يَصِفُونَ • وَسَلَامٌ عَلَى الْمُرْسَلِينَ﴾^۱

خداوند، با فقر و گدایی به پیشگاه عز و عنایت آمدم؛ بدین درگاه بارمان ده و از جام رحمانیت و رحیمیت خویش کاسه گدایی‌مان را لبریز کن.

آمین یا رب العالمین

قم مقدس

محمد رضا عابدینی

۱۰ تیر ۱۴۰۱

۱ ذی‌حجه ۱۴۴۳